

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS POLITIKOS PAGRINDŲ ĮSTATYMAS

Lietuvos Respublikos Seimas,

pripažindamas, kad kultūra yra Lietuvos valstybės tapatumo ir tęstinumo pagrindas;
konstatuodamas poreikį remti ir puoselėti kultūrą;
tvirtindamas, kad kultūra yra demokratiškos ir darnios pilietinės visuomenės sąlyga;
pabrėždamas, kad gimtoji kalba, raštas, menas, tradicijos, istorija ir istorinė atmintis, kultūros paveldas leidžia saugoti, kurti ir puoselėti Lietuvos kultūrinį savitumą pasaulyje;
skelbdamas, kad kultūra yra Lietuvos vystymosi akstinas ir žmonių gerovės pagrindas; kultūra kuria reikšmingą pridėtinę vertę valstybei švietimo, mokslo, ekonomikos, aplinkos, sveikatos, saugumo, socialinėje ir užsienio politikos srityse bei skatina visuomenės raidą;
pripažindamas, kad kultūrinės veiklos pagrindas yra kūrybos laisvė;
gerbdamas asmens ir bendruomenių teises į kultūrinį tapatumą, dalyvavimą kultūroje ir savirealizaciją, tradicijų puoselėjimą siekiant atviros, darnios pilietinės visuomenės ir teisinės valstybės;
pripažindamas, kad kultūros paveldo apsauga yra svarbi valstybės funkcija, viešasis interesas;
siekdamas įtvirtinti lygiavertį kultūros politikos vaidmenį ir tęstinumą valstybės politikoje, priima šį įstatymą.

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo tikslas

Šio įstatymo tikslas – nustatyti bendruosius kultūros politikos principus, pagrindinių kultūros politiką formuojančių ir įgyvendinančių valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją ir vaidmenį užtikrinant valstybės, regionų ir savivaldybių kultūros politikos formavimą bei įgyvendinimą, kultūros finansavimo principus, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių kultūros įstaigų, kultūros kompetencijų centrų, kultūros ir meno darbuotojų statusą, valstybės kultūros ir meno premijų skyrimo principus, nevyriausybinių organizacijų vaidmenį įgyvendinant kultūros politiką.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Kultūra** – istoriškai susiformavusi reikšmių, simbolių ir įgūdžių sistema, įkūnijanti žmonių pasaulėžiūrą ir vertybes, apimanti žinias, menus, raštiją, tikėjimus, moralę, papročius, su tuo susijusias technologijas ir kitus vertingus asmenų ir bendruomenių gebėjimus ir veiklas.

2. **Kultūros kompetencijų centras** – kultūros įstaiga, kuri pagal turimas kompetencijas priskirtoje srityje teikia kitoms atitinkamoje teritorijoje veikiančioms kultūros įstaigoms ekspertinę ir metodinę pagalbą, organizuoja kultūros darbuotojų kompetencijų tobulinimą.

3. **Kultūros ir kūrybinės industrijos** – kūrybiškumu ir intelektiniu kapitalu grindžiamos tarpsektorinės ekonominės veiklos, kuriančios materialius produktus ir nematerialias intelektines arba menines paslaugas, turinčias kūrybinę, kultūrinę, socialinę ir ekonominę vertę.

4. **Kultūros ir meno darbuotojas** – kultūros įstaigoje dirbantis asmuo, kurio pagrindinės funkcijos yra užtikrinti kultūros ir meno kūrimą ir (ar) kultūros paslaugų teikimą, išskyrus asmenis, atliekančius kultūros įstaigų techninio, pagalbinių pobūdžio bei bendrąsias aptarnavimo funkcijas.

5. **Kultūros įstaiga** – bet kokios teisinės formos juridinis asmuo, jo filialas ar padalinys (archyvas, biblioteka, cirkas, galerija, kino teatras, koncertinė įstaiga, kultūros centras, meno centras, meno inkubatorius, muziejus, parodų salė, teatras ir kita), kurio pagrindinė veikla yra skirta teikti kultūros paslaugas.

6. **Kultūros paslauga** – meninė ar pažintinė veikla, kuria teikiama nemateriali nauda ar sukuriamas materialus produktas, tenkinantis viešuosius visuomenės kultūrinius poreikius ir interesus.

7. **Kultūros paslaugos teikėjas** – kultūros įstaigos, meno kūrėjai ir kiti fiziniai bei juridiniai asmenys, teikiantys kultūros paslaugas.

8. **Nacionalinė kultūros įstaiga** – kultūros įstaiga, užtikrinanti aukščiausią profesionalumą ir teikianti valstybei reikšmingiausias kultūros paslaugas konkrečioje srityje, kurios savininkė yra valstybė.

9. **Nacionalinės reikšmės kultūros vertybės** – kilnojamosios ir nekilnojamosios kultūros vertybės, reprezentuojančios ir įtvirtinančios Lietuvos Respublikos valstybinį, istorinį ir kultūrinį tapatumą.

10. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatyme, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatyme, Lietuvos Respublikos kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų įstatyme, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos etninės kultūros globos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatyme.

3 straipsnis. Bendrieji kultūros politikos principai

Pagrindiniai kultūros politikos principai yra:

1) kūrybos ir saviraiškos laisvės – visi asmenys gali savarankiškai pasirinkti kūrybos išraiškos būdus ir priemones, jiems negali būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

2) tautinio tapatumo – valstybė remia ir skatina lietuvių tautos kultūrinio ir kalbinio tapatumo išsaugojimą, stiprinimą ir raidą, sudaro sąlygas puoselėti savo tapatumus Lietuvoje gyvenantiems kitų tautybių asmenims;

3) kultūros prieinamumo – valstybė sudaro sąlygas visiems Lietuvos Respublikos gyventojams pažinti kultūros raiškos įvairovę ir dalyvauti kultūroje visoje Lietuvos teritorijoje;

4) lygiateisiškumo – visi asmenys, nepaisant jų lyties, etninės priklausomybės, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, amžiaus, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų, religijos, negalios ar kitų savybių, turi vienodas teises kurti, meninėmis priemonėmis išreikšti savo idėjas ar įsitikinimus ar kitokiomis formomis dalyvauti kultūros ir meno procesuose;

5) darnumo – kultūros politika sudaro darnios ir tolygios visų kultūros sričių raidos, siekiant darnaus vystymosi tikslų, sąlygas;

6) bendradarbiavimo – formuodami ir įgyvendindami kultūros politiką viešasis ir privatus sektorius, nevyriausybinės asociacijos ir bendruomenės bendradarbiauja, racionaliai naudodami turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius iškeltiems tikslams ir uždaviniams pasiekti;

7) solidarumo – valstybė, savivaldybė, nevyriausybinės asociacijos ir bendruomenės dalyvauja puoselėdamos, finansuodamos, remdamos ar kitais būdais skatindamos kultūros sklaidą ir plėtrą;

8) stebėsenos – kultūros politika formuojama ir įgyvendinama atsižvelgiant į objektyvius kultūros būklės ir procesų rezultatus, sudarančius galimybes priimti pagrįstus sprendimus;

9) teisinės apsaugos – valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

KULTŪROS POLITIKOS FORMAVIMAS, ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

4 straipsnis. Lietuvos Respublikos Seimo kompetencija kultūros politikos srityje
Seimas:

- 1) nustato kultūros plėtros kryptis;
- 2) priima kultūros sritį reglamentuojančius įstatymus, Seimo nutarimus, rezoliucijas ir kitus teisės aktus, vykdo jų parlamentinę kontrolę;
- 3) tvirtindamas valstybės biudžetą numato finansavimą kultūrai;
- 4) prižiūri Vyriausybės veiklą kultūros politikos srityje;
- 5) svarsto ir teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl valstybės kultūros politikos formavimo;
- 6) skelbia atmintinus metus, skirtus Lietuvos valstybei reikšmingų istorinių įvykių arba reiškinių ir nusipelnusių asmenybių sukaktims paminėti, ne vėliau kaip iki jų pradžios; tvirtindamas valstybės biudžetą, numato jiems minėti skirtų renginių finansavimui reikalingas lėšas;
- 7) steigia Seimui atskaitingas valstybės institucijas, padedančias spręsti klausimus kultūros politikos srityje;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

5 straipsnis. Vyriausybės kompetencija kultūros politikos srityje

Vyriausybė:

- 1) vykdo įstatymus ir Seimo nutarimus dėl įstatymų įgyvendinimo kultūros politikos srityje;
- 2) priima kultūros sritį reglamentuojančius Vyriausybės nutarimus;
- 3) užtikrina Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių kultūros srityje vykdymą;
- 4) užtikrina kultūros politikos formavimą, koordinuoja ministerijų veiklą formuojant kultūros politiką;
- 5) nustato strateginius kultūros tikslus ir uždavinius, jų įgyvendinimui skirtas priemones ir (ar) projektus;
- 6) rengdama valstybės biudžetą, numato finansavimą kultūrai;
- 7) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

6 straipsnis. Ministerijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Lietuvos Respublikos kultūros ministerija:

- 1) formuoja valstybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) rengia kultūros srities plėtros programą, organizuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 3) rengia įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus;
- 4) rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitų valstybių institucijomis ar tarptautinėmis organizacijomis;
- 5) renka ir analizuoja informaciją apie kultūros ministro valdymo srities finansavimo poreikius, formuoja kultūros srities biudžeto projektą ir jį teikia Vyriausybei;
- 6) teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ministerijos kompetencijai priskirtais klausimais, susijusiais su kultūros politikos sritimi;
- 7) kaupia, sistemina, analizuoja, vertina ir skelbia informaciją kultūros politikos klausimais;
- 8) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

2. Kitos ministerijos bendradarbiauja su Kultūros ministerija, formuodamos joms nustatytą veiklos sričių politiką, susijusią su:

- 1) viešųjų finansų politika ir mokesčių sistema;
- 2) kultūrinė diplomatija, ryšių su užsienyje gyvenančiais lietuviais, atstovavimo Lietuvos kultūriniais interesams užsienyje užtikrinimu;
- 3) regionine politika;
- 4) kultūros ir kūrybinių industrijų veiklos skatinimu ir užtikrinimu;
- 5) skaitmeninimu;
- 6) turizmu;
- 7) formalioju ir neformalioju švietimu, kultūrine edukacija, skaitymo skatinimu, raštingumo ugdymu ir mokymusi visą gyvenimą;
- 8) socialine integracija ir socialiai jautrių grupių įtraukimu į kultūros veiklas skatinimo programas;

- 9) meno kūrėjų socialine apsauga;
- 10) holistinio požiūrio į sveiką gyvenimą formavimu per prevencinio bei terapinio kultūros poveikio sveikatai skatinimo programas;
- 11) teritorijų planavimu ir priežiūra, architektūra ir urbanistika, statyba ir jos priežiūra, saugomų teritorijų sistema;
- 12) autorių teisių ir gretutinių teisių teisine apsauga ir atsakomybe už jų pažeidimus;
- 13) valstybės apsauga nuo informacinių grėsmių;
- 14) tautinio paveldo produktų valstybine apsauga;
- 15) kitomis veiklomis, susijusiomis su kultūros politikos sritimis.

7 straipsnis. Savivaldybių institucijų kompetencija kultūros politikos srityje

1. Savivaldybės taryba:

1) atsižvelgdama į valstybinę kultūros strategiją, nacionalinės ir regioninės kultūros politikos prioritetus, vietos bendruomenės poreikius, nustato savivaldybės ilgalaikius kultūros plėtros tikslus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas kultūros sritis, dalyvauja ir vykdo institucinę viešojo ir privataus sektorių partnerystę kultūros srityje;

2) formuoja savivaldybės kultūros politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;

3) programų ar projektų pagrindu finansuoja ir kitaip prisideda prie savivaldybės teritorijoje veiklą vykdančių kultūros srityje veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklos;

4) įgyvendindama kultūros politiką, rengia, sudaro ir vykdo susitarimus su kitomis kultūros institucijomis Lietuvoje ir užsienyje;

5) nustato kultūros politikos savivaldybėje prioritetus, savivaldybės biudžeto lėšomis finansuotinas kultūros sritis;

6) steigia kultūros įstaigas, prižiūri jų veiklą;

7) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida regione ir savivaldybės teritorijoje.

2. Savivaldybių vykdomosios institucijos:

1) kaupia, sistemina, analizuoja ir skelbia informaciją savivaldybėje kultūros srities klausimais;

2) įgyvendina savivaldybės kultūros politiką, dalyvauja įgyvendinant valstybės ir regioninę kultūros politiką;

3) vykdo kultūros įstaigų plėtrą, užtikrina jų teikiamų paslaugų prieinamumą gyventojams;

4) analizuoja kultūros būklę savivaldybėje, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybės institucijoms kultūros sričių klausimais;

5) vykdo kultūros ir meno programų, projektų ir kitokių priemonių finansavimą;

6) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas, susijusias su kultūros sklaida savivaldybės teritorijoje.

8 straipsnis. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendinantys kultūros politiką

1. Kultūros politiką įgyvendina:

1) Lietuvos kultūros taryba;

2) Lietuvos kultūros institutas;

3) Lietuvos kino centras;

4) Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Kultūros paveldo departamentas);

5) Žiniasklaidos rėmimo fondas;

6) kiti viešojo administravimo subjektai, kuriems įstatymo nustatyta tvarka suteikti įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą kultūros srityje.

2. Lietuvos kultūros taryba yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė ir kurios veiklos tikslas – vadovaujantis kultūros politikos prioritetais sudaryti sąlygas įvairiapusei kultūros ir

meno plėtrai bei sklaidai užtikrinant racionalų ir pagrįstą skiriamų lėšų naudojimą, įgyvendinti kultūros politiką ir analizuoti kultūros ir meno procesus, darančius įtaką kultūros politikai.

3. Lietuvos kultūros institutas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė ir kurios veiklos tikslas – stiprinti Lietuvos kultūros potencialą tarptautiniu mastu, įgyvendinti kryptingą Lietuvos kultūros sklaidos užsienyje politiką ir bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos Respublikos diplomatinėmis atstovybėmis užsienyje (toliau – diplomatinės atstovybės) įgyvendinti kultūrinės diplomatijos tikslus.

4. Lietuvos kino centras yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė, ir kurios veiklos tikslas – įgyvendinti valstybės politiką kino srityje, skatinti ilgalaikį Lietuvos kino srities vystymąsi ir konkurencingumą, rūpintis kino paveldo išsaugojimu.

5. Kultūros paveldo departamentas yra biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė ir kurios veiklos tikslas – įgyvendinti valstybės nekilnojamojo kultūros paveldo ir kilnojamojo kultūros vertybių, įrašytų į Kultūros vertybių registrą, apsaugos politiką, išsaugoti kultūros paveldą sudarant sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

6. Žiniasklaidos rėmimo fondas yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio steigėja ir vienintelė dalininkė yra valstybė ir kurio veiklos tikslas – Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo nustatyta tvarka teikti paramą viešosios informacijos rengėjų projektams sudarant sąlygas įvairiapusei visuomenės informavimo plėtrai, analizuojant visuomenės informavimo raidos procesus, užtikrinant racionalų ir pagrįstą valstybės skiriamos paramos lėšų panaudojimą.

7. Kitų viešojo administravimo subjektų statusą, veiklos tikslus, funkcijas ir veiklos organizavimą nustato specialūs įstatymai.

9 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas kultūros srityje

1. Pagrindiniai tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslai: skleisti Lietuvos kultūrą užsienio valstybėse, vykdyti kultūrinius mainus, perimti tarptautinę patirtį, didinti visuomenės atvirumą kultūrinei įvairovei, stiprinti Lietuvos tarptautinį įvaizdį ir konkurencingumą, prisidėti prie valstybės užsienio politikos, ekonomikos augimo ir naujų darbo vietų kūrimo.

2. Tarptautinį bendradarbiavimą kultūros srityje vykdo:

- 1) Užsienio reikalų ministerija ir diplomatinės atstovybės;
- 2) kitos ministerijos pagal jų kompetenciją;
- 2) Lietuvos Respublikos kultūros atašė (toliau – kultūros atašė);
- 4) Lietuvos kultūros institutas;

5) kitos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kurioms teisės aktų nustatyta tvarka pavesta vykdyti šią funkciją.

10 straipsnis. Kultūros atašė skyrimas, atšaukimas ir veikla

1. Kultūros atašė yra darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį (išskyrus kultūros atašė nuolatinėse atstovybėse prie tarptautinių organizacijų), kultūros ministro paskirtas dirbti Lietuvos Respublikos diplomatinėje atstovybėje užsienio valstybėje ar Lietuvos Respublikos atstovybėje prie tarptautinės organizacijos ar konsulinėje įstaigoje ir užtikrinantis bei įgyvendinantis tarptautinį bendradarbiavimą kultūros ministrai priskirtoje veiklos srityje. Kultūros atašė tiesiogiai pavaldus kultūros ministrai ir diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos vadovui.

2. Kultūros atašė gali būti skiriamas asmuo, turintis Lietuvos Respublikos pilietybę, mokantis Lietuvos Respublikos valstybinę kalbą, esantis nepriekaištingos reputacijos, kaip tai yra apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, ir atitinkantis specialiuosius reikalavimus, nustatytus kultūros ministro patvirtintame pareigybės aprašyme.

3. Kultūros atašė skiriamas trejų metų kadencijai su galimybe pratęsti terminą vieneriems metams.

4. Kultūros atašė veiklos kryptis ir prioritetus nustato kultūros ministras, o kultūros atašė veiklą koordinuoja ir administruoja Lietuvos kultūros institutas.

5. Kultūros atašė:

1) bendradarbiauja su paskyrimo valstybės kultūros ir kūrybinių sričių politiką formuojančiomis institucijomis, informuoja Kultūros ministeriją ir Lietuvos kultūros institutą apie paskyrimo valstybės iniciatyvas, pasiūlymus bei nuostatas Kultūros ministerijai priskirtais klausimais;

2) renka, kaupia ir teikia informaciją Kultūros ministerijai ir Lietuvos kultūros institutui apie valstybės, kurioje jis akredituotas, kultūrą;

3) inicijuoja ir bendradarbiauja su Lietuvos ir paskyrimo valstybės institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis įgyvendinant tarptautinio kultūrinio bendradarbiavimo susitarimus, renginius ir kitus bendradarbiavimo projektus paskyrimo valstybėje;

4) konsultuoja ir tarpininkauja Lietuvos ir paskyrimo valstybės kultūros ir meno kūrėjams, kultūros srities specialistams ir kultūros organizacijoms ieškant bendradarbiavimo galimybių;

5) bendradarbiauja su Lietuvos ir paskyrimo valstybės institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis rengiant kultūros ir kūrybinių sričių specialistų vizitus į Lietuvos Respubliką ir paskyrimo valstybę, tarpininkauja sudarant vizitų programas, organizuoja susitikimus ir kontaktinius renginius;

6) padeda organizuoti Kultūros ministerijos atstovų vizitus į paskyrimo valstybę ir šios valstybės kultūros srities atstovų vizitus į Lietuvos Respubliką;

7) pagal kompetenciją padeda įgyvendinti Lietuvos Respublikos užsienio politiką, teikia diplomatinės atstovybės paskyrimo valstybėje vadovui konsultacijas ir rašytinę informaciją metiniam diplomatinės atstovybės darbo planui ir metinei ataskaitai rengti;

8) vykdo kitas pavestas funkcijas.

6. Kultūros atašė atšaukiamas:

1) pasibaigus jo paskyrimo laikui;

2) jo paties prašymu;

3) Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka nutrūkus darbo santykiams anksčiau, nei pasibaigia paskyrimo laikas;

4) tarptautinei organizacijai, prie kurios jis akredituotas, nutraukus savo veiklą;

5) diplomatinei atstovybei, kurioje dirba kultūros atašė, nutraukus savo veiklą;

6) panaikinus kultūros atašė pareigybę;

7) panaikinus Lietuvos Respublikos valstybės ir tarnybos paslapčių įstatymo nustatyta tvarka jam išduotą leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija;

8) kitais tarptautinės teisės nustatytais pagrindais.

11 straipsnis. Kultūros atašė ir jo šeimos narių socialinės ir kitos garantijos

Kultūros atašė ir jo šeimos narių socialines ir kitas garantijas nustato Lietuvos Respublikos įstatymai, reglamentuojantys Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą.

12 straipsnis. Patariamasis kultūros sričių tarybos

1. Patariamasis kultūros sričių tarybos sudaromos siekiant užtikrinti kultūros sričių ir suinteresuotų visuomenės atstovų dalyvavimą priimančias sprendimus formuojant kultūros politiką, galimybę teikti pasiūlymus ir rekomendacijas dėl atitinkamos srities kultūros politikos formavimo bei šios politikos įgyvendinimo, sužinoti visuomenės nuomonę apie teisinio reguliavimo problemas ir jų sprendimo būdus.

2. Visų patariamųjų kultūros sričių tarybų, Neįgalųjų reikalų tarybos, Tautinių bendrijų tarybos ir Nevyriausybinėse organizacijose tarybos atstovai sudaro Lietuvos kultūros ir meno tarybą.

3. Patariamasis kultūros sričių tarybas sudaro, jų veiklos sritis ir funkcijas nustato kultūros ministras.

13 straipsnis. Kultūros finansavimo šaltiniai ir kultūros finansavimo skatinimas

1. Kultūros finansavimo šaltiniai:

1) valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų asignavimai;

- 2) Kultūros rėmimo fondas;
- 3) fizinių ir juridinių asmenų suteikta parama;
- 4) kitos teisėtai gautos lėšos.

2. Valstybė pagal valstybės biudžeto galimybes užtikrina pagrindinių kultūros sričių ir raidos krypčių, numatytų strateginio planavimo dokumentuose, ir kultūros įstaigų funkcijų, numatytų teisės aktuose, finansavimą iš valstybės biudžeto lėšų. Kultūros įstaigų, meno kūrėjų ir kitų asmenų, dalyvaujančių kultūros veikloje, finansavimas teikiamas tikslingai, atsižvelgiant į vykdomos veiklos svarbą ir išliekamąją vertę.

3. Kultūros rėmimo fondo lėšos naudojamos kultūros ir meno projektams, programoms ir kitoms priemonėms, atrinktomis viešojo konkurso būdu, finansuoti. Kultūros rėmimo fondo statusą, lėšų šaltinius, lėšų naudojimo pagrindus, Kultūros rėmimo fondo veiklos garantijas ir Kultūros rėmimo fondo likvidavimą nustato Kultūros rėmimo fondo įstatymas.

4. Atskiroms kultūros politikos įgyvendinimo funkcijoms užtikrinti įstatymu gali būti steigiami kiti valstybės pinigų fondai.

5. Valstybė skatina kultūros finansavimą privačių fizinių ir juridinių asmenų lėšomis, mokesčių teisės aktu sistemoje numatydamą mokesčio lengvatas paramą teikiantiems asmenims arba kitais būdais.

6. Nacionalinio mecenato ar savivaldybės mecenato vardo suteikimą paramą skyrusiems asmenims reglamentuoja Lietuvos Respublikos mecenavimo įstatymas.

14 straipsnis. Nacionalinės reikšmės kultūros vertybės

1. Valstybė siekia įsigyti, kaupti ir išsaugoti nacionalinės reikšmės kultūros vertybes ir užtikrina šioms funkcijoms įgyvendinti reikalingų lėšų skyrimą.

2. Nacionalinės reikšmės kultūros vertybių pripažinimo sąlygas ir tvarką ir Nacionalinės reikšmės kultūros vertybių sąrašą tvirtina Vyriausybė.

TREČIASIS SKIRSNIS KULTŪROS ĮSTAIGOS IR KULTŪROS VISUOMENĖ

15 straipsnis. Kultūros įstaigų sistema

1. Kultūros įstaigų sistemą sudaro:

- 1) kultūros įstaigos, kurių savininkė yra valstybė;
- 2) kultūros įstaigos, kurių savininkės yra savivaldybės;
- 3) kiti kultūros paslaugų teikėjai.

2. Kultūros įstaigų sistemos tikslas – užtikrinti tolygų kultūros paslaugų teikimą visoje Lietuvos teritorijoje, sudaryti sąlygas ir galimybes visoms visuomenės grupėms susipažinti su materialiu ir nematerialiu kultūros paveldu, kultūros ir meno raiškos įvairove, skatinti asmenų kūrybinę ir kultūrinę raišką bei dalyvavimą kultūros veiklose.

3. Valstybė šio straipsnio 2 dalyje numatytą tikslą įgyvendina per kultūros įstaigas, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės. Kultūros srityse ar teritorijose, kuriose nėra veikiančių kultūros įstaigų, kurių savininkės yra valstybė ar savivaldybės, šio straipsnio 2 dalyje numatytas tikslas įgyvendinamas pasitelkiant kitus kultūros paslaugų teikėjus.

4. Atskiroms kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, funkcijoms, tiesiogiai nesusijusioms su kultūros paslaugų teikimu, vykdyti gali būti steigiamos biudžetinės įstaigos ar viešosios įstaigos, padedančios įgyvendinti teisės aktuose nustatytus uždavinius.

16 straipsnis. Nacionalinės kultūros įstaigos

1. Nacionalinių kultūros įstaigų savininkė yra valstybė. Nacionalinės kultūros įstaigos steigiamos, reorganizuojamos, pertvarkomos ir likviduojamos atskiras kultūros sritis reglamentuojančių įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Nacionalinių kultūros įstaigų savininko teises ir pareigas įgyvendina Kultūros ministerija.

2. Nacionalinės kultūros įstaigos užtikrina specialiaisiais įstatymais pavestų funkcijų vykdymą bei:

- 1) įgyvendina strateginius kultūros politikos tikslus;
 - 2) organizuoja ir vykdo svarbiausius nacionalinius ir tarptautinius projektus;
 - 3) bendradarbiauja su savo srities Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis;
 - 4) suteikus statusą atlieka nacionalinių kompetencijų centrų funkcijas;
 - 5) teikia metodinę pagalbą kitoms valstybės ir savivaldybės kultūros įstaigoms;
 - 6) dalyvauja rengiant ir vykdant kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo programas;
 - 7) dalyvauja ir teikia metodinę pagalbą reprezentuojant Lietuvos kultūrą užsienyje.
3. Kitas nacionalinių kultūros įstaigų vykdomas funkcijas ir statuso ypatumus nustato atskiras kultūros sritis reglamentuojantys įstatymai.

17 straipsnis. Kultūros kompetencijų centrai

1. Pagal veiklos teritoriją skiriami:
 - 1) nacionaliniai kultūros kompetencijų centrai – vykdantys funkcijas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje;
 - 2) regioniniai kultūros kompetencijų centrai – vykdantys funkcijas nustatytoje Lietuvos Respublikos teritorijos dalyje.
2. Kultūros įstaigai nacionalinio ar regioninio kultūros kompetencijų centro statusas suteikiamas ir veiklos sritys nustatomos Vyriausybės nutarimu.
3. Kultūros kompetencijų centrai pagal priskirtas veiklos sritis ir teritorijas kitų kultūros įstaigų prašymu ar jų savininko teises ir pareigas įgyvendinančių institucijų sprendimu:
 - 1) konsultuoja, teikia ekspertinę ir metodinę pagalbą;
 - 2) formuoja vieningus rekomendacinius kultūros įstaigų teikiamų kultūros paslaugų kriterijus;
 - 3) organizuoja bei vykdo kultūros ir meno darbuotojų mokymus bei kvalifikacijos tobulinimą;
 - 4) užtikrina kultūros įstaigų teikiamų kultūros paslaugų prieinamumą ir informacijos sklaidą visuomenei;
 - 5) bendradarbiauja tarpusavyje ir su užsienio įstaigomis;
 - 6) vykdo kultūros įstaigų teikiamų kultūros paslaugų stebėseną, teikia metinių veiklos rezultatų duomenis;
 - 7) atlieka kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

18 straipsnis. Nevyriausybinų organizacijų vaidmuo įgyvendinant kultūros politiką

1. Nevyriausybinių organizacijos, įgyvendindamos savo veiklos tikslus, veikia laisvai ir nepriklausomai.
2. Nevyriausybinių organizacijos, bendradarbiaudamos su valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis:
 - 1) teikia siūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl kultūros srities teisinio reglamentavimo tobulinimo, kultūros politikos kryptių ir prioritetų nustatymo;
 - 2) atstovauja savo ir savo narių interesams;
 - 3) teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja sprendžiant dėl meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijos statuso suteikimo;
 - 4) steigia paramos fondus kultūros ir meno kūrėjams, steigti premijas, apdovanojimus ir teikti kitokią paramą;
 - 5) vykdo kitas teisės aktų nustatytas funkcijas.
3. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, formuodamos ir įgyvendindamos kultūros politiką, bendradarbiauja su nevyriausybėmis organizacijomis, informuodamos ir konsultuodamos teisės aktais priskirtų funkcijų klausimais, įtraukdamos nevyriausybinių organizacijų atstovus į tarybas, komisijas ar darbo grupes konkreitiems klausimams spręsti.

19 straipsnis. Kultūros ir meno darbuotojai

1. Kultūros ir meno darbuotojų pareigybių sąrašą tvirtina kultūros įstaigos vadovas.
2. Kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas. Kitų kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojų darbo apmokėjimo sąlygas ir dydžius nustato Lietuvos Respublikos darbo kodeksas arba specialieji įstatymai.
3. Valstybė sudaro galimybes įgyti kultūros įstaigų vykdomoms funkcijoms reikalingą kvalifikaciją, užtikrina nuolatinį ir sistemingą kultūros įstaigų, kurių savininkė yra valstybė ar savivaldybės, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą. Kitų kultūros įstaigų kultūros ir meno darbuotojams galimybės tobulinti kvalifikaciją sudaromos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.
4. Kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo tikslas – užtikrinti aukštos kokybės kultūros paslaugų teikimą, darbuotojų turimų kompetencijų ir praktinių įgūdžių tobulinimą ir naujų įgijimą, padidinti darbo kokybę, sudaryti galimybes kultūros įstaigų veikloje taikyti pažangiausius veiklos metodus ir priemones.
5. Kultūros įstaigų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas organizuojamas ir vykdomas vadovaujantis šiais principais:
 - 1) aktualumo – kvalifikacijai tobulinti naudojama aktuali informacija ir moksliniai metodai;
 - 2) centralizacijos – kvalifikacijos tobulinimo poreikiai ir sritys nustatomi centralizuotai (valstybės, regionų arba savivaldybių lygiu);
 - 3) lygybės – visų sričių kultūros ir meno darbuotojams sudaromos vienodos sąlygos tobulinti kvalifikaciją;
 - 4) tikslingumo – kvalifikacijos tobulinimas yra pagrįstas konkrečiais kultūros įstaigų ir jų darbuotojų poreikiais.

20 straipsnis. Kultūros ir meno premijos

1. Kultūros ir meno premijos skiriamos siekiant skatinti kūrybą, įvertinti reikšmingiausias kultūros ir meno kūrinius, pasiekimus ir apdovanojimus.
2. Valstybės kultūros ir meno premijų sistemą sudaro:
 - 1) Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos;
 - 2) Vyriausybės kultūros ir meno premijos;
 - 3) Kultūros ministerijos kultūros ir meno premijos.
3. Nacionalinės premijos skiriamos už tarptautiniu ar nacionaliniu mastu reikšmingiausias pasiekimus kultūros srityje ar ilgametį kūrybinį indėlį į kultūros raidą ir plėtrą. Nacionalinių premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
4. Vyriausybės premijos skiriamos už novatoriškus ir originalius kūrybos procesus ir (ar) jo metu tarptautiniu ar nacionaliniu mastu pasiektus aukščiausius rezultatus. Vyriausybės premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.
5. Kultūros ministerijos premijos skiriamos už kūrybos rezultatus, pasiektus kultūros ministrui pavestose valdymo srityse. Kultūros ministerijos premijų dydį, skyrimo sąlygas ir tvarką nustato kultūros ministras.
6. Premijos gali būti pavadintos žymių kultūros ar meno asmenybių vardais.
7. Kitos valstybės ir savivaldybės institucijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę steigti ir skirti kultūros ir meno premijas iš savo lėšų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS REGIONINĖ KULTŪROS POLITIKA

21 straipsnis. Regioninė kultūros politika

1. Regioninės kultūros politikos tikslas – stiprinti valstybės ir savivaldybių institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių bendradarbiavimą mažinant kultūros skirtumus tarp

regionų ir regionus sudarančiose savivaldybėse, skatinti tolygią ir tvarią kultūros plėtrą ir kultūros paslaugų teikimą visoje valstybės teritorijoje, užtikrinti etnografinių regionų savitumo išsaugojimą.

2. Regioninės kultūros politikos įgyvendinimo uždaviniai:

- 1) nustatyti ir įgyvendinti tolygios kultūros plėtros regionuose priemonės;
- 2) sudaryti sąlygas spręsti regionų ir jas sudarančių savivaldybių problemas kultūros srityje;
- 3) užtikrinti ilgalaikę kultūros plėtrą regionuose.

3. Tolygios kultūros plėtros regionuose principai ir kryptys nustatomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintose Tolygios kultūros plėtros gairėse.

22 straipsnis. Regioninės kultūros tarybos

1. Regioninės kultūros tarybos – kolegialios institucijos, atliekančios patariamąsias ir ekspertines funkcijas kultūros plėtros regione klausimais.

2. Regioninės kultūros tarybos:

1) rengia ir teikia kultūros ministrui tvirtinti tolygios kultūros plėtros įgyvendinimo regionuose prioritetus;

2) Lietuvos Respublikos Lietuvos kultūros tarybos įstatymo nustatytais atvejais vertina kultūros ir meno projektus, pretenduojančius gauti finansavimą iš Kultūros rėmimo fondo;

3) teikia siūlymus dėl teisės aktų rengimo ir tobulinimo;

4) deleguoja vieną narį į regiono plėtros tarybas;

5) analizuoja, teikia išvadas ir pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms dėl regionuose veikiančių kultūros įstaigų poreikio ir veiklos rezultatų;

6) vykdo tarpsektorinį bendradarbiavimą su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis;

7) renka ir analizuoja statistinius duomenis ir kitą informaciją, susijusią su kultūra, atlieka kultūros būklės ir procesų stebėseną regione, teikia siūlymus dėl tyrimų poreikio;

8) svarsto kitus klausimus, susijusius su kultūros plėtra regionuose;

9) kiekvienais metais iki kovo 1 dienos teikia kultūros ministrui, atitinkamo regiono plėtros tarybai ir regioną sudarančioms savivaldybėms veiklos metinę ataskaitą;

10) atlieka kitas teisės aktų numatytas funkcijas.

3. Regioninės kultūros tarybos sudaromos 3 metų kadencijai:

1) kiekvienai regioną sudarančiai savivaldybei deleguojant po vieną narį;

2) kultūros ministrui deleguojant vieną narį;

3) Lietuvos kultūros tarybai deleguojant po vieną Lietuvos kultūros tarybos ekspertą iš kiekvienos regioną sudarančios savivaldybės;

4) Lietuvos kultūros tarybai deleguojant vieną Lietuvos kultūros tarybos narių susirinkimo narį, kuris neturi balsavimo teisės.

4. Regioninės kultūros tarybos nariai turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) turėti ne mažesnę nei 3 metų veiklos patirtį kultūros srityje arba aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą humanitarinių mokslų srityje arba meno srityse, arba turėti meno kūrėjo statusą, suteiktą Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatymo nustatyta tvarka;

2) būti nepriekaištingos reputacijos, kaip tai yra apibrėžta Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 4 straipsnyje;

3) šio straipsnio 3 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų asmenų gyvenamoji vieta turi būti tame pačiame regione, į kurio regioninę kultūros tarybą narys yra deleguojamas.

5. Regioninės kultūros tarybos nario veikla pasibaigia:

1) kai jis atsistatydina;

2) kai jis nebeatitinka šio straipsnio 4 dalies 2 ir 3 punktuose nustatytų reikalavimų;

3) kai jį atšaukia delegavusi institucija.

6. Regioninių kultūros tarybų sudarymo, darbo organizavimo tvarką ir personalines sudėtis tvirtina kultūros ministras.

7. Regioninių kultūros tarybų narių darbas apmokamas Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų ir komisijų narių darbo apmokėjimo įstatymo nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių vykdomos kultūros politikos santykis

1. Savivaldybės turi įstatymų nustatytą sprendimų priėmimo laisvę, įgyvendindamos savarankiškas funkcijas, susijusias su kultūros ugdymu ir plėtra, atsižvelgdamos į bendruosius kultūros politikos principus.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos bendradarbiauja ir derina tarpusavio interesus:

1) užtikrindamos kultūros įstaigų sistemos funkcionavimą ir kultūros įstaigų veiklos bei lėšų panaudojimo efektyvumą;

2) užtikrindamos bazinio kultūros paslaugų rinkinio suteikimą savivaldybės teritorijoje;

3) įgyvendindamos kultūros sklaidą savivaldybių teritorijose;

4) užtikrindamos kompetencijų centrų veikimą;

5) įgyvendindamos ekspertinės, metodinės pagalbos suteikimą kultūros įstaigoms, konsultavimo funkcijas;

6) vykdydamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas.

**PENKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS****24 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas**

1. Šis įstatymas įsigalioja 2022 m. sausio 1 d.

2. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija ir kultūros ministras iki 2021 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas